

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

26. september 2013

Kommissionens meddelelse om det årlige EU-arbejdsprogram for europæisk standardisering, KOM(2013) 561

Notatet sendes tillige til Folketingets Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalg

1. Resumé

Kommissionen har den 31. juli 2013 offentliggjort en meddelelse om det årlige EU-arbejdsprogram for europæisk standardisering, KOM(2013) 561. Det årlige EU-arbejdsprogram angiver de europæiske standarder og standardiseringspublikationer, som Kommissionen har til hensigt at anmode de europæiske standardiseringsorganisationer (CEN, CENELEC og ETSI) om i de kommende år, samt de specifikke mål og politikker, som de skal fremme. Arbejdsprogrammet skal bidrage til gennemsigtighed i standardiseringsarbejdet samt øge effektiviteten og forbedre planlægningen af arbejdet gennem konkrete tiltag. Det nævnes desuden i arbejdsprogrammet, at Kommissionen vil iværksætte en uafhængig undersøgelse af det europæiske standardiseringssystem.

Arbejdsprogrammet indeholder en beskrivelse af de strategiske prioriteter for europæisk standardisering, herunder standardisering for en stærkere europæisk industripolitik for vækst og økonomisk opretning, styrkelse af det indre marked for varer og tjenesteydelser, innovation, digital dagsorden for Europa og klimaændringer og et ressourceeffektivt Europa. Derudover beskrives den europæiske standardiserings internationale dimension.

2. Baggrund

Kommissionen har den 31. juli 2013 offentliggjort en meddelelse om det årlige EU-arbejdsprogram for europæisk standardisering, KOM(2013) 561.

Kommissionen er i henhold til artikel 8 i forordning 1025/2012/EU om europæisk standardisering forpligtet til årligt at vedtage et EU-arbejdsprogram for europæisk standardisering, som opstiller de strategiske prioriteter for europæisk standardisering under hensyntagen til Unionens langsigtede strategier for vækst.

Forordningen om europæisk standardisering er en del af en overordnet reform af standardiseringssystemet, som udover forordningen indeholder en meddelelse om en strategisk vision for europæisk standardisering frem

mod 2020 (KOM(2011)311). I overensstemmelse med forordningen skal arbejdsprogrammet bidrage til større transparens i standardiseringsaktiviteterne.

EU-arbejdsprogrammet for europæisk standardisering er vedtaget af Kommissionen efter gennemførelse af en bred høring af relevante interessenter, herunder europæiske standardiseringsorganisationer og europæiske interesseorganisationer, der modtager EU-støtte i overensstemmelse med forordningen, samt medlemsstaterne.

3. Formål og indhold

Det årlige EU-arbejdsprogram for standardisering angiver de europæiske standarder, som Kommissionen har til hensigt at anmode de europæiske standardiseringsorganisationer (CEN, CENELEC og ETSI) om i de kommende år, samt de specifikke mål og politikker, som standarderne skal fremme. Dette vedrører primært standarder, der udarbejdes i henhold til EU-lovgivningen.

Arbejdsprogrammet skal bidrage til gennemsigtighed i standardiseringsarbejdet samt øge effektiviteten og forbedre planlægningen af arbejdet. Det indebærer, at Kommissionen vil:

- Forsøge at forbedre de rammeaftaler om partnerskab med de europæiske standardiseringsorganisationer, som udløber i år
- Tilrettelægge indkaldelser af forslag vedrørende SMV'ernes, forbrugernes og de miljømæssige og sociale interessenters europæiske repræsentation i standardiseringsarbejdet
- Fortsætte sit arbejde med IKT-standardisering via multiinteressentplatformen på basis af køreplan for IKT-standardisering.

Kommissionen vil derudover inden udgangen af 2013 iværksætte en uafhængig undersøgelse af det europæiske standardiseringssystem og implementeringen af initiativerne i meddelelsen om en strategisk vision for europæisk standardisering frem mod 2020. Det indebærer bl.a. en vurdering af, om det europæiske standardiseringssystem på længere sigt kan tilpasse sig den hurtige udvikling og bidrage til Europas strategiske interne og eksterne målsætninger, navnlig inden for industripolitik, innovation og teknologisk udvikling. Kommissionen vil endvidere undersøge, om det europæiske standardiseringssystem er tilstrækkeligt inklusivt og repræsentativt og opfylder markedets behovene.

Strategiske prioriteter for europæisk standardisering

Arbejdsprogrammet beskriver fem strategiske prioriteter for europæisk standardisering, som gennemgås i de følgende fem afsnit.

En stærkere europæisk industripolitik for vækst og økonomisk genopretning

Kommissionen har identificeret et behov for at udarbejde standarder for nye teknologier, inden de sendes på markedet. De seks hastigst voksende prioriterede områder er:

- Avancerede fremstillingsteknologier
- Centrale støtteteknologier
- Biobaserede produkter
- Bæredygtig industripolitik, bæredygtigt byggeri og bæredygtige råstoffer
- Rene køretøjer og fartøjer
- Intelligente net.

Styrkelse af det indre marked for varer og tjenesteydelser

Det indre marked er en vital drivkraft for vækst og beskæftigelse. Europæiske standarder forbedrer konkurrenceevnen, idet de sænker produktionsomkostningerne, garanterer kvalitet og ydeevne, og sikrer, at innovative teknologier kan komme ind på markedet. Harmoniserede standarder giver desuden en formodning om overensstemmelse med essentielle sikkerheds- og sundhedskrav i lovgivningen.

I arbejdsprogrammet fokuserer standardiseringen inden for det indre marked for varer og tjenesteydelser på følgende temaer:

- Børns sikkerhed
- Sikkerheden af andre forbrugsgoder
- Foder-/fødevarekvalitet og fødevarerikkerhed
- Kosmetik
- Tekstilprodukters fibersammensætning
- Gødning
- Sikkerheden af offshore-maskiner
- Lufttransport
- Jernbanetransport
- Alternative brændstoffer
- Sikker infrastruktur
- Trådløs kommunikation
- Rummet i borgernes tjeneste (standarder for rumindustri og standarder for europæiske GNSS-programmer)
- Sikkerhed
- Nuklear sikkerhed og sikring
- Kemikalier
- Standarder for horisontale tjenesteydelser
- Sikkerheden af specifikke tjenesteydelser
- Sundhedsydelser
- Tilgængelighed.

Innovation

Ved at kodificere oplysninger om en bestemt teknologisk udviklingsgrad giver standarderne mulighed for overførsel af viden og interoperabilitet mellem nye produkter, tjenesteydelser og nyt digitalt indhold. Standarderne udgør hermed en innovationsplatform.

Inden for de højteknologiske områder bidrager standarder til vækst i kraft af internationalt anerkendt terminologi og internationalt anerkendte måle- og karakteriseringsmetoder. F.eks. kan protokoller for sundheds- og sikkerhedsvurdering fjerne hindringer for innovation inden for områder såsom nanoteknologi. Innovationspartnerskaberne er et konkret eksempel på, hvordan aktører på europæisk, nationalt og regionalt niveau arbejder sammen om at sikre standarders anvendelse til at skabe interoperabilitet og tackle hindringer for markedsadgang.

Kommissionen vil desuden oprette et forum, som får til opgave at forbedre kommunikationen mellem videnskab og standarder. Derudover vil Kommissionen i stigende grad nedsætte koordinationsgrupper, der skal fordre en systemtilgang til standardisering inden for de områder, som denne meddelelse fokuserer på.

Digital dagsorden for Europa

Standarder er uundværlige for interoperabiliteten mellem IKT-produkter, -tjenester og -applikationer samt digitalt indhold, som er afgørende for opbygningen af et effektivt digitalt samfund. Da IKT-markedet er et globalt og hastigt udviklende marked, skal de europæiske standardiseringsorganisationer og de relevante fora og konsortier arbejde sammen for at klare den konstant stigende efterspørgsel efter standarder til støtte for interoperabiliteten.

Køreplanen for IKT-standardisering fastlægger mere detaljeret de områder, hvor standarder kan hjælpe med at nå de IKT-relaterede mål. Mere konkret prioriteres følgende konkrete områder:

- E-sundhed
- Radiofrekvensbaseret identifikation (RFID)
- E-færdigheder og e-læring
- E-indkøb/e-kataloger
- Elektronisk fakturering (e-fakturering)
- Online tvistbilæggelse (OTB) i forbindelse med e-handel
- Tingenes internet (IoT)
- Elektronisk identifikation og tillidstjenester, herunder elektroniske signaturer
- Kort-, internet- og mobilbetalinger
- Intelligente transportsystemer (ITS).

Klimaændringer og et ressourceeffektivt Europa

Under udarbejdelsen af den kommende EU-strategi for tilpasning til klimaændringer er det blevet påpeget, at standarder potentielt er vigtige for at sikre robustheden af infrastrukturer inden for visse sektorer, herunder transport- og energiinfrastrukturen samt for konstruktioner/bygninger.

Kommissionen finder, at det kan være relevant at fastslå, hvilke standarder der skal fremmes og ændres for bedre at tage højde for klimaændringernes aktuelle og fremtidige konsekvenser for beslutninger om investere-

ring i infrastruktur. Kommissionen vurderer, at det er relevant at se på behovet for nye standarder inden for følgende områder:

- Forordning om stoffer, der nedbryder ozonlaget
- Luftkvalitet
- Affald
- Bæredygtige fødevarer.

Den europæiske standardiserings internationale dimension

Arbejdsprogrammet indeholder desuden en international dimension. Det overordnede mål hermed er at styrke europæisk industris globale rækkevidde og konkurrenceevne ved at mindske de tekniske handelshindringer. Brugen af fælles eller teknisk ensrettede standarder støtter udvekslingen af varer og tjenesteydelser, idet den øger interoperabiliteten på globalt plan.

Følgende konkrete tiltag vil blive iværksat for at nå målet:

- Tilstræbelse af overensstemmelse mellem internationale og europæiske standarder
- Oplysning om og promovning af fordelene ved et sammenhængende standardiseringssystem i Europa indlejret i international standardisering og multilateral regulering
- Bidrag til de bilaterale reguleringsmæssige og politiske dialoger mellem EU og prioriterede tredjelande, bl.a. i form af strategiske tiltag såsom udsendelse af standardiseringsekspertes og webbaserede informationsplatforme
- Udvidelse af det indre marked gennem EU's udvidelsesproces, den europæiske naboskabspolitik og forhandlingerne om aftaler om overensstemmelsesvurdering og godkendelse af industrivarer med tredjelande.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

6. Gældende dansk ret

Meddelelsen har ikke i sig selv konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Meddelelsen skønnes ikke i sig selv at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Meddelelsen har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet.

10. Høring

Meddelelsen været sendt i høring i EU-specialudvalget for Vækst, Konkurrenceevne og Forbrugerspørgsmål med frist den 5. september 2013. Der er modtaget høringssvar fra Dansk Standard, Forbrugerrådet, Landbrug & Fødevarer, Danske Handicaporganisationer og LO.

Dansk Standard påpeger, at der for produkter omfattet af afsnittet om børns sikkerhed, herunder legepladser og legepladsudstyr, allerede findes en række europæiske standarder, hvorfor der ikke umiddelbart synes at være et behov for nye. Samme problemstilling gør sig ifølge Dansk Standard gældende for visse produkter under afsnittet om forbrugsgoder, f.eks. produkter såsom stearinlys, griller og udendørs møbler, for hvilke der allerede findes europæiske standarder.

Dansk Standard foreslår, at der ikke igangsættes et særskilt europæisk standardiseringsarbejde indenfor fødevarer og fødevarer. Det begrundes i, at fødevarer sektoren er en global sektor, hvor der allerede foregår et stort internationalt standardiseringsarbejde i den internationale organisation for standardisering (ISO), hvor Dansk Standard desuden varetager det internationale sekretariat.

Forbrugerrådet er overordnet positiv overfor meddelelsen og peger især på forbrugerrelateret standardisering som en positiv nyskabelse, da forbrugerdeltagelse i standardisering ifølge Forbrugerrådet er meget svag i de fleste EU-lande.

Forbrugerrådet fremhæver desuden muligheden for, at den bebudede undersøgelse af det europæiske standardiseringssystem kan give et vigtigt input til diskussionen om forbrugere og andre samfundsinteresser har mulighed for at deltage effektivt i standardisering. I denne sammenhæng tilføjer Forbrugerrådet, at Kommissionens forslag om hurtigere gennemløbstid for standarder ikke må ske på bekostning af bred inddragelse og kvaliteten generelt.

Forbrugerrådet opfordrer til, at man internt i EU arbejder sammen om at sikre samme beregningsmodel for standardiseringens samfundsnytte og bidrag til vækst og innovation. For så vidt angår servicestandarder er det Forbrugerrådets anbefaling, at man overvejer, hvordan det skal udnyttes på europæisk plan. Forbrugerrådet henviser afslutningsvist til høringssvar

fra den europæiske forbrugerorganisation ANEC, særligt hvad angår den digitale dagsorden. Høringsvaret fra ANEC angår hovedsageligt den rullende plan for IKT-standardisering og fokuserer overordnet på, at standarder for henholdsvis tilgængelighed og privatliv bør integreres i alle produkter og services.

Landbrug & Fødevarer understreger vigtigheden af den nye forordning for standardisering, som trådte i kraft 1. januar i år, herunder kravet om et årligt arbejdsprogram for europæisk standardisering for at sikre vækst og lige konkurrencevilkår indenfor EU. Dette er især vigtigt for fødevarersektoren, da det er en meget eksportorienteret sektor.

Landbrug & Fødevarer støtter specifikt udviklingen af standarder for biobaserede produkter. Det bemærkes, at standarder for genanvendelse af affald antages at omhandle emner, som er reguleret via EU's rammedirektiv for affald, og at standarderne ikke omfatter husdyrgødning eller mineralsk gødning. I denne sammenhæng ønsker Landbrug & Fødevarer, at standarderne indrettes, så de i videst muligt omfang bidrager til en øget markedsdannelse af affaldsprodukter og recirkuleret biomasse. Det er samtidig væsentligt, at der er tale om solide standarder, som ud over resourceoptimering også tager hånd om fødevarerikkerhedsmæssige aspekter.

For så vidt angår gødning finder Landbrug & Fødevarer det hensigtsmæssigt, at analysestandarderne udvides til også at omfatte organiske gødninger. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at for husdyrgødning må disse standarder ikke medføre krav om tvungne analyser, ligesom andre analysemetoder skal kunne praktiseres både ved anvendelse inden for den enkelte bedrift samt ved overførsel mellem landbrugsbedrifter.

I forhold til standarder for alternative brændstoffer støtter Landbrug & Fødevarer, at der etableres standarder for ethanolblandinger i benzin samt for højere FAME-blandinger i dieselolie til tunge køretøjer, da det vil kunne medvirke til fortsat udbredelse af biobrændstoffer. Brug af biometan til transport og standere vil ligeledes ifølge Landbrug & Fødevarer kunne understøtte udbredelsen af biogas til transport.

LO mener, at der bør tilføjes et yderligere initiativ om, hvor arbejdsmarkedets parter kan få mulighed for og tilskud til at deltage i standardiseringsarbejdet. I den forbindelse nævner LO, at der i Sverige eksempelvis er en ordning, hvor arbejdsmarkedets parter får tilskud til deltagelse i standardiseringsarbejdet. Dette tilskud dækker medlemskab af udvalg samt rejseomkostninger. Desuden mener LO, at det skal være en toprioritet at udvikle og fastsætte standarder indenfor nano-teknologi, herunder hvilke personlige værnemidler, der skal anvendes ved arbejde eller anden omgang med nanoprodukter og materialer.

Danske Handicaporganisationer (DH) fremhæver, at de ønsker deres bemærkninger gjort gældende i processen med udarbejdelsen af kommende

arbejdsprogrammer for standardisering og udmøntningen af disse. DH fremhæver vigtigheden af at få etableret tilgængelighed for personer med handicap som et område, der altid indgår i denne proces i overensstemmelse med FN's Handicapkonvention. DH udtrykker bekymring over, at tilgængelighed ikke er refereret i mange af de nævnte standardiseringsområder. Tilgængelighed bør tages i betragtning på en systematisk måde i standardiseringssystemet som et tværgående princip, herunder f.eks. for initiativerne vedrørende e-sundhed og elektroniske signaturer.

DH mener desuden, at det vigtigt at skabe et inkluderende europæisk standardiseringssystem, hvor personer med handicap og deres repræsentative organisationer kan deltage på lige fod med andre interessenter. I denne forbindelse er det bl.a. vigtigt at sikre finansiel støtte til repræsentanternes deltagelse i nationalt og europæisk standardiseringsarbejde.

DH fremhæver en række områder i handlingsplanen som findes væsentlige, og hvor der er et særligt behov for en øget standardiseringsindsats. Det drejer sig særligt om interoperabilitet for bevægelseshæmmede, patientsikkerhed, tilgængelighed, tilgængelig på web-steder og universel udformning af turistydelser. Endelig mener DH, at der bør være en klar reference til køreplanen for IKT-standardisering, idet denne mere detaljeret fastlægger de områder, hvor standarder kan hjælpe med at nå de IKT-relaterede politikmål, bl.a. gennem supplerende interoperabilitets- og tilgængelighedskontrol.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke kendskab til andre landes holdninger til meddelelsen.

12. Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er generelt regeringens holdning, at standardisering kan være et vigtigt redskab til at gennemføre offentlig politik samt til at sikre færre handelshindringer i EU's indre marked.

Regeringen støtter Kommissionens årlige EU-arbejdsprogram for europæisk standardisering, som opstiller de strategiske prioriteter for europæisk standardisering under hensyntagen til Unionens langsigtede strategi for vækst.

Regeringen lægger vægt på, at interessenter inddrages på både nationalt og europæisk niveau.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere være forelagt Folketingets Europaudvalg.